

STRAATNIEUWS

DE UTRECHTSE DAKLOZENKRANT / €2,50

NR.13 / VRIJDAG 13 SEPT - DONDERDAG 3 OKT 2019 / JG.26

PECH & ONGELUK
Themanummer

**DE MORES VAN
DE SPEELTUIN**

WIM EICKHOLT

Over wat dakloosheid hem leerde

KEURMERK
straat
krant

HET SAMENSPEL TUSSEN WIJ EN ZIJ

‘Soms moet iemand het even van je over kunnen nemen’, vertelt Wim Eickholt over de periode dat hij op straat leefde en alles leek te gaan verliezen. Hij doelt op hulpverleenster Wendy, die hem de hand reikte en zo het vliegwiel van de vernietiging een zwiep de andere kant op gaf, in de richting van het herstel. Hoe deed ze dat? Hoe kan je mensen die aan de grond zitten perspectief bieden en wat kan je beter achterwege laten? In zijn boek ‘Wat ik nou toch heb meegemaakt!’ vertelt Wim daarover. Binnenkort komt zijn tweede boek uit: ‘Ex-dakloos, en nu?’ Een interview. Tekst Berengaria Liedmeier. Beeld Frank Dries

Wim Eickholt over wat dakloosheid hem leerde

Wat Wendy deed

Er waren nare dingen gebeurd in mijn leven. Dat gaf stress. En die beklemming verschaftte mij de argumenten om destructieve keuzes te maken. Niet de hypotheek betalen maar wel flessen wodka kopen. Wat leidde tot weer meer stress en dus tot meer vluchtgedrag. Dat heb ik heel lang volgehouden. Er waren altijd mensen die nog dieper gezakt waren dan ik en zo kon ik mezelf wijsmaken dat het wel meeviel allemaal. Tot het moment kwam dat zelfs ik dat niet langer geloofde. Ik sliep in de nachtopvang en zag dat ik nog een beetje dieper kon zakken, maar niet heel erg veel. De bodem was in zicht... Op dat moment stond Wendy naast me. Ze vroeg of ik me op wilde laten nemen in een ontwenningkliniek. Alles was beter dan door de stad zwerven en slapen in de nachtopvang. Wel een dingetje: om daar te kunnen verblijven moest ik meedoen aan een afkickprogramma. Okee. Doe ik ook. Als ik maar niet langer in de nachtopvang hoeft te blijven.

Ze bleef naast me staan

De roes van de lethargie

Soms is het goed als je de regie over je leven even uit handen kan geven. Omdat het echt niet meer gaat. Ik verkeerde in een lethargische roes. Ik gebruikte de drank om niet te hoeven voelen.

's Ochtends kwam ik uit de nachtopvang en dan was mijn dag ingedeeld in periodes van tien minuten, die ik steeds door moest zien te komen. Tot ik weer naar binnen kon. Hoe kon het zijn dat Wendy mij toch kon bereiken? Dat heeft met een aantal zaken te maken. Ze had contact met mij van mens tot mens. Ze verschool zich niet achter het masker van de ambtenaar. Ze bood me heldere en overzichtelijke keuzes aan. Zaken die ik behappen en begrijpen kon. Ze spande zich voor me in – zo zocht ze uit wat voor mij de beste plek was om naartoe te gaan. Wanneer er meer tijd nodig was om me bij te staan, dan nam ze die tijd.

En, heel belangrijk: ze bleef naast me staan tot ze haar toezeggingen had waargemaakt. Dus geen reeks van voortdurend wisselende ambtenaren of hulpverleners, maar één contactpersoon, iemand waarmee ik een band kon opbouwen. Zodat er een basis werd gelegd van waaruit ik gaandeweg steeds meer zelf kon doen. De regie over je bestaan moet je ook weg willen geven. Dat lukt alleen als je de ontvanger respecteert en vertrouwt. En als dat vertrouwen wederkerig is.

Eigen schuld of overmacht?

Ik fungeer nu als ambassadeur voor thuisloze mensen. In dat kader presenteer ik ook bijeenkomsten, bijvoorbeeld van scholieren of beleidsmakers. Eén van de stellingen die ik dan poneer is: 'Dakloos word je niet zomaar. Het ligt ook aan jezelf.' Daar laat ik de aanwezige mensen op reageren.

Zelf denk ik dat dat een grijs gebied is. Het ligt niet uitsluitend aan jezelf, noch is het iets wat je zomaar overkomt. Daarom wordt in de titel van mijn eerste boek het werkwoord 'meemaken' gebruikt. Dakloosheid overkomt je niet, je maakt het mee.

Kies je ervoor om te vluchten in een verdovingsmiddel naar jouw keuze, of vecht je voor een waardige plaats in deze wereld? Aan de basis van die keuze staat ook een vraag. Wat maakt het de moeite waard om te vechten? En daar is maar één antwoord op. Contact. Waarachtig contact. Mensen om je heen die je geen etiket opplakken, maar die jou de moeite waard vinden. Die ook voor jou vechten.

Eenmaal in de kliniek

Pas in de kliniek ben ik echt gaan afkicken. Opnieuw: daar waren hulpverleners die oprecht om mij gaven, om

de mens Wim. Je kan niet zomaar vluchten in je verslaving als je voelt dat je daarmee je naasten in de steek laat. Wanneer mensen je veroordelen en etiketteren dan is het juist verleidelijk om daarin mee te gaan. Ze laten je een beeld van jezelf zien: het slachtoffer, de dakloze, de mislukte. Met dat beeld worden de destructieve schakelaars in je systeem getriggerd.

Inmiddels heb ik een waardig bestaan opgebouwd, met een dak boven mijn hoofd en zinvol werk (dat mag overigens best iets meer zijn, zie ook de oproep elders in dit artikel). Maar de strijd is er nog altijd. Ik heb ook al eens een terugval gehad. En ik sluit niet uit dat zich dat kan herhalen.

De kans daarop neemt toe naarmate je vaker wordt veroordeeld. En dat blijft gebeuren. Van die kleine dingen... Ik had een afspraak met een ambtenaar van de gemeente. Ik dreigde te laat te komen en daardoor kwam ik haastig en wat verward binnen lopen. In de hectiek vielen mijn papieren op de grond. 'Aha ik zie dat u weer gedronken heeft', constateerde de ambtenaar. Nee, ik was te laat en dat vond ik vervelend. Daar had ik stress van. Haar veroordeling maakte de zaak er niet bepaald makkelijker op.

Voor de rest van je leven blijf je een ex-dakloze, een ex-drankverslaafde. En voor de rest van je leven blijf je mensen tegenkomen die zich genoodzaakt voelen jou daarop te wijzen. Uit ongemak? Om afstand te kunnen nemen? Uit onhandigheid? Ik weet het niet. Maar het is belangrijk dat hulpverleners reflecteren op hun handelen en het effect dat ze daarmee sorteren.

Voor de rest van je leven blijf je een ex-dakloze

Een zinvol en effectief beleid

Ik heb veel vertrouwen in wethouder Maarten van Ooijen. Dat is een bevlogen mens. Maar het functioneren van de ambtenaren die hij aan moet sturen, daar plaats ik vraagtekens bij. Zoals je kan vluchten in een verslaving, zo kan je je ook verschuilen in een rol. Je zet het masker van de ambtenaar op en je houdt je aan de regeltjes.

In die zin staan we allemaal onder druk en lijden we allemaal aan stress. Het verschil tussen een ambtenaar en een dakloze is dat de één er wel bij lijkt te horen en de ander een outcast is. Een vorm van Wij en Zij: Wij zijn geslaagd, Zij hebben gefaald.

Dat betekent ook dat de ambtenaar veel minder gecontroleerd wordt en de dakloze veel meer. Een opmerking als 'U heeft weer gedronken' is onprofessioneel en richt schade aan. Maar de persoon die dat te horen krijgt beschikt niet over de middelen om daar iets aan te doen. Terwijl de verleiding om je te voegen in die rol groeit.

Waarachtigheid, oprechtheid, handelen vanuit het hart – daar gaat het om. Maar hoe kan je dat bereiken? Ik denk niet dat je dit af kan vangen door regeltjes of opleidingen. Proberen, steeds opnieuw proberen, elke dag opnieuw.

Tips van Wim

Wat doet er nou werkelijk toe? Een paar tips van Wim:

Voor iedereen: Een glimlach is gratis en goedemorgen kost je niets!

Voor beleidsmakers en hulpverleners: De nazorg is nog niet goed geregeld. Je krijgt een eigen woonplek aangeboden en dat was het dan. Natuurlijk moet het uiteindelijk uit jezelf komen, maar het is wel nodig dat je op weg geholpen en gestimuleerd wordt. Pas dan komt de motivatie om er weer iets van te maken. Goede begeleiding bij de kleine stapjes vooruit, maar zeker ook bij tegenslag, is van cruciaal belang.

Over de term 'ervaringsdeskundige': Door mijn ervaring op straat, in de nachtopvang, in een psychiatrisch ziekenhuis, bij de laagdrempelige opvang en als alcoholverslaafde, ben ik deskundig op die gebieden. En toch staat de term 'ervaringsdeskundige' me tegen. Het is een modetrend geworden. Allerlei instituten en opleidingen starten een opleiding tot ervaringsdeskundige, of iets wat daar op lijkt.

Natuurlijk is het van belang om kennis door te geven aan mensen die met 'ons' te maken hebben. En uiteraard zijn onze ervaringen belangrijk bij het aanspreken van de doelgroep.

Maar we zijn allemaal unieke individuen met specifieke vragen. Er bestaat geen oplossing die als Haarlemmerolie alles wegpoetst. Nu word ik opeens gezien als een ervaringsdeskundige – ik heb er immers een boek over geschreven. Maar ik heb alleen opgetekend hoe ik mijn problemen en de hulpverleners heb ervaren. En welke aanpak bij mij werkte en waarom juist op dat moment.

Pak deze kans!

Inspirerende presentator en docent praktijkonderwijs wil zich voor u inzetten

'Ik heb nog ruimte voor werk', vertelt Wim. 'Als ambassadeur van dak- en thuislozen, als presentator van bijeenkomsten rondom het thema dak- en thuisloosheid. Daarnaast is het goed om te weten dat ik docent ben. Ik heb jarenlange ervaring in het praktijkonderwijs. Dus als u op zoekt bent naar een bekwaame, betrokken, en inspirerende ambassadeur, presentator en/of docent, neem dan contact op via:

wimeickholt.nl of stuur een mailtje naar **wimeickholt@lombok.nl**

Wim's nieuwe boek

Ex-dakloos, en nu?

Krijg je als ex-dakloze je leven weer op de rit?

ISBN 9789493127012, Uitgeverij de Graaff
030-2990051, info@uitgeverijdegraaff.nl
www.uitgeverijdegraaff.nl